

BESKÆFTIGELSESMINISTERIET
KU-center, PS, AMS, ADIR, AT og KE.

12. oktober 2005
Sag nr. 303-0011
Arbejdsmarkedsudvalget (2. samling)
AMU alm. Del – Samrådsspørgsmål M
Offentligt

**Talepunkter til åbent samråd i Folketingets
Arbejdsmarkedsudvalg den 12. oktober 2005**

Indkaldt er alene beskæftigelsesministeren

Spørgsmålets ordlyd:

Ministeren bedes redegøre for, hvad regeringen vil gøre for at nedbringe antallet af mennesker på overførselsindkomst, som i 2004 rundede 900.000. Ministeren bedes herunder redegøre for:

- hvad regeringen vil gøre for at forbedre arbejdsmiljøet, så færre nedslides, bliver syge og må gå på førtidspension.
- hvad regeringen vil gøre for at flere ældre får mulighed for at blive helt eller delvis på arbejdsmarkedet.
- hvad regeringen vil gøre for at forbedre uddannelsesmulighederne for såvel arbejdsløse som folk i arbejde.

I forlængelse af dette bedes ministeren forklare, hvordan han kan fremhæve kontanthjælpsloftet som et redskab til at få flere i beskæftigelse, når en SFI undersøgelse har vist, at dette ikke er tilfældet.

Talepunkter:

Det går godt i Danmark. Beskæftigelsen stiger. Ledigheden falder. Den offentlige gæld er bragt ned. Der er et solidt overskud på betalingsbalancen. Kort sagt vores økonomi er i verdensklasse. Det burde være svært at være utilfreds for tiden.

Men selv om det det går godt, er der alligevel 900.000 mennesker, som er på offentlige overførselsindkomster. Det er 40.000 flere end da regeringen kom til. Det er naturligvis ikke godt nok.

En væsentlig grund til at antallet af offentligt forsørgede er steget er imidlertid, at ledigheden steg fra 2002 til 2004, på grund af dårlige konjunkturer. Den udvikling har vi nu vendt. Faktisk står vi i dag i en situation, hvor bruttoledigheden bare skal falde med 3.000 personer, før vi nærmer os den laveste ledighed i 30 år. Det er jo helt fantastisk som beskæftigelsesminister at være vidne til.

Det er også velkendt, at efterlønsordningen er en af de ordninger, som holder flest mennesker væk fra arbejdsmarkedet. Cirka hver femte dansker, der er på overførsel, modtager efterløn. Og efterlønnen er da også en af de ordninger,

der har været med til, at flere er kommet på offentlig forsørgelse siden regeringen kom til.

Det skal jeg være den første til at beklage. Det er ikke et mål for en beskæftigelsesminister, at så mange er uden for arbejdsmarkedet. I den forbindelse synes jeg jo, at det er interessant, at både SF og Enhedslisten har erklæret, at de i hvert fald ikke har tænkt sig at gøre noget som helst for at folk skal droppe efterlønnen og blive længere på arbejdsmarkedet.

Med hensyn til den lave ledighed, kan vi konstatere, at medaljen også har en bagside. Ofte og oftere hører vi om, at der er virksomheder, der mangler arbejdskraft. Det er jeg bestemt ikke stolt af, når vi samtidig har langt over 100.000 på kontanthjælp. For mig er det afgørende, at det kan betale sig at arbejde. Derfor vil jeg også fortsætte med at gøre det mere attraktivt at arbejde frem for at modtage offentlige ydelser.

Da regeringen kom til, var vores overførselssystemer indrettet sådan, at mere end 36.000 mennesker tabte penge på at stå op og gå på arbejde. Dette tal er nu bragt ned til 24.000. Det er jeg glad for, men det er stadig 24.000 for meget.

I Danmark har man ret til kontanthjælp eller dagpenge, hvis man mister sit arbejde. Og for at få kontanthjælp eller dagpenge har man pligt til at stå til rådighed. Og derfor skal vi være meget strikse med at sikre, at de ledige står til rådighed for de job, der er.

Derfor bekymrer det mig, at jeg fra flere sider hører, at virksomhederne i stigende grad har problemer med at rekruttere ufaglærte ledige. Alene i april 2005 var der 3.300 ufaglærte stillinger, som ikke blev besat.

Derfor bekymrer det mig, at jeg kan læse historier om, at rengøringsbranchen har problemer med at rekruttere arbejdskraft. Og når de endelig får en ledig fra AF, er de ofte umotiverede og uinteresserede i at gøre rent. Det synes jeg er en utrolig forkælet holdning.

Derfor bekymrer det mig, at syv ud af ti ledige kontanthjælpsmodtagere ikke vil bruge mere end sammenlagt en time om dagen på transport til og fra arbejde. Det er helt uacceptabelt, når reglerne siger, at man skal være villig til at bruge tre timer. Jeg bruger selv en time hver vej på transport, og mange bruger meget mere.

Vil man have dagpenge eller kontanthjælp i Danmark, så må man tage de job, der byder sig – også hvis det er på den

anden side af kommunegrænsen. Også hvis det er rengøringsjob. Ellers smækker vi kassen i.

Derfor er vi nødt til at se rådighedsreglerne efter i sømme. Det er nu, hvor dørene på virksomhederne står på vidgab, at vi skal sikre, at de ledige også søger de job, der er.

Derfor bør vi se på a-kassernes tilsyn med de ledige.

Det har også alt for længe været omkostningsfrit, at blæse på en aftale hos AF eller en anden aktør. Derfor skal det fremover have en konsekvens, hvis man uden grund bliver væk fra en jobsamtale hos AF eller en anden aktør.

På det seneste har vi også set, at der er opstået flaskehalsproblemer - især galt i bygge- og anlægssektoren, men også i fremstillings- og servicesektoren breder flaskehalsene sig.

Ifølge en endnu ikke offentliggjort rapport har alene virksomhederne i byggeriet forgæves forsøgt at besætte ca. 3.900 stillinger.

Derfor er det helt altafgørende, at vi får støvsuget ledighedskøen for ledige, der kan tage fat. Det er helt uacceptabelt, at der går ledig bygge- og anlægsarbejdere rundt i en situation med mangel på ledige i branchen. Derfor har

vi iværksat en kampagne i byggeriet, der sigter mod hurtigt at henvise flere ledige til job i virksomheder, der mangler folk.

Det er jo NU konjunkturerne er gunstige. Det er NU virksomhederne mangler arbejdskraft. Det er NU vi har en historisk mulighed for at få alle ledige i job. Hvis ikke vi får alle ledige ud på arbejdsmarkedet NU, risikerer vi at komme til at stå med en gruppe, som aldrig kommer i arbejde. Det kan vi som velfærdssamfund ikke være bekendt.

Her tænker jeg ikke mindst på den meget store gruppe flygtninge og indvandrere, der i dag er helt uden for arbejdsmarkedet. Her står vi som regering og som samfund over for den måske største opgave de kommende år.

Regeringen tror på, at integration sker gennem arbejde. I dag står næsten otte ud af ti danskere op om morgenen for at tage på arbejde. Desværre er det kun halvdelen af udlændingene, der skal op på arbejde. Over 100.000 udlændinge har ikke noget arbejde at stå op til.

Der er imidlertid ikke nogen naturlov, der siger, at det kun er hver anden indvandrer, der kan deltage på arbejdsmarkedet. I Tyskland er fx tre ud af fire indvandrere aktive på arbejdsmarkedet.

Alt for mange indvandrere bliver frataget initiativ og virkelyst på offentlig forsørgelse. Det er til skade for indvandrerne, for integrationen og for samfundet. Hvis vi skal have succes med at få flygtninge og indvandrere i arbejde, er vi nødt til at tage et opgør med forsørgermentaliteten, hvor flygtninge og indvandrere bliver omklamret af de sociale systemer, gjort til klienter og berøvet ethvert initiativ og troen på, at det nytter at gøre en indsats.

I mandags kunne jeg i Politiken læse, at næsten halvdelen af sagsbehandlerne i kommunerne typisk ikke trækker i nyankomne flygtninge og indvandreres kontanthjælp, selv om de ikke tager imod de job, de bliver tilbudt. Det er en kæmpe misforståelse. Og sagsbehandlerne gør i misforstået godhed disse mennesker en bjørnetjeneste ved at lade dem gå passivt rundt.

Vi ved også, at der er stor forskel på aktiveringsindsatsen i kommunerne. Og vi ved, at det er de svageste kontanthjælpsmodtagere – dem med problemerne – der må vente længst på at få et aktivt tilbud. Og det til trods for at aktivering virker for alle – også for de kontanthjælpsmodtagere med problemer.

Det skal vi have ændret på. For mange indvandrere er aktivering den mest effektive vej til integration på arbejdsmarkedet.

I integrationspakken ”En ny chance til alle” har vi afsat 580 mio. kr. til, at kommunerne kan vende sagsbunkerne. Alle, der modtager kontant- eller starthjælp, får deres sag gennemgået, hvis de ikke har modtaget et aktivt tilbud om løntilskudsjob, uddannelse eller revalidering inden for det seneste år.

Det er vigtigt, at indsatsen bliver jobrettet. Derfor samarbejder vi med kommuner og arbejdsmarkedets parter om, at tilrettelægge indsatsen bedst muligt.

Fremover vil vi også sikre, at kontanthjælpsmodtagere over 30 år, der har problemer ud over ledighed, får gentagen aktivering.

Det er vigtigt, at vi i den nuværende økonomisk og beskæftigelsesmæssigt gunstige situation får fat i de svageste grupper. Det er også grunden til, at vi oprindeligt indførte starthjælpen og loftet over kontanthjælpen.

Og lad mig give et eksempel fra min egen verden, der bekræfter mig i, at vi er på rette vej. En af mine medarbejdere

blev for nylig ringet op af en frustreret mand med indvandrerbaggrund. Hans familie var blevet ramt af loftet over kontanthjælpen. Men frustrationerne gjaldt ikke vores regler. Det var kommunen han var vred på, fordi den ikke havde informeret ham om, at han ved få timers arbejde om ugen kan komme fri af loftet og tilmed tjene lidt ekstra. For som han sagde: en avisrute kan jeg altid finde.

Og det er jo lige netop det, der er ideen med vores politik. Alle kan klare en avisrute. Alle kan klare et rengøringsjob nogle få timer om ugen. Vi ved, at selv en lille tilknytning til arbejdsmarkedet er vigtig for integrationen – ikke mindst for børnene.

Vores nye analyser viser, at der er en stor trafik ind og ud af den gruppe mennesker, der er ramt af loftet. Vi kan desværre endnu ikke sige med fasthed, hvor mange der kommer i job, men næsten halvdelen af de kontanthjælpsmodtagere, der var berørt af loftet i 2004, var ikke berørt af loftet året efter.

Regeringen har også fokus på uddannelsesniveaet i Danmark

Vi er også nødt til at gøre noget for, at flere unge med indvandrerbaggrund får en uddannelse.

Tal fra integrationsministeriet viser, at en langt mindre andel af unge indvandrere er i gang med en ungdomsuddannelse end danske unge.

Unge indvandrere har i det hele taget en ringere tilknytning til arbejdsmarkedet end danske unge. I 2004 var 74 pct. af de unge danskere i alderen 20-24 år i beskæftigelse, mens kun 62 pct. af efterkommere fra ikke-vestlige lande i samme aldersgruppe var i beskæftigelse.

Det skal vi have gjort noget ved. Ingen er tjent med at begynde voksenlivet på kontanthjælp.

I vores nye integrationsaftale "En ny chance for alle" tager vi fat om problemet.

Aftalen betyder, at alle unge kontant- og starthjælpsmodtagere, der ikke har en uddannelse, nu får pligt til at tage en uddannelse. Hvis den unge ikke påbegynder en uddannelse eller springer fra uddannelsen i utide uden en rimelig grund, trækker vi i kontanthjælpen.

De unge skal have et relevant uddannelsesstilbud, der passer til deres forudsætninger og kvalifikationer. For de mere praktisk orienterede unge vil vi indføre en ny mesterlære,

som vil være en ny måde at gennemføre en erhvervsuddannelse på.

Vi sætter også turbo på at skaffe flere praktikpladser ved at belønne virksomheder og erhvervsskoler, der skaber ekstra pladser. Og vi belønner de kommuner, der er gode til at få nye danskere i arbejde.

Samlet set er der tale om en vifte af tilbud, der skal sikre at flere unge tager en uddannelse med gode beskæftigelsesmuligheder bag efter.

Det var de unge. Hvad så med de ældre?

Regeringen er også meget optaget af, at få flere ældre til at blive længere på arbejdsmarkedet. Det jobfradrag vi indførte i forbindelse med Forårspakken betyder, at også ældre får en kontant gevinst ud af at arbejde længere. Samtidig kan vi konstatere, at ældres beskæftigelse er steget de seneste år. Det er positivt. Og det beviser, at der er muligheder på arbejdsmarkedet, selvom man har rundet 50 år.

Fritagelse for aktivering af gruppen af 58-59-årige er i dag en mulighed, men for hvem er det en fordel? Jeg ved godt det er kontroversielt, men vi bør se fordomsfrit på dette område.

Når vi skal påvirke flere til at blive længere på arbejdsmarkedet skal vi se på hele området – fra de ledige til dem der har arbejde. Og vi skal påvirke holdninger, både hos de ældre selv, i virksomhederne og blandt dem der rådgiver ældre.

Vi er i gang med at forberede en større holdningskampagne, der skal punktere nogle af de forkerte forestillinger om ældre som arbejdskraft, der stadig findes rundt omkring. Vi forventer, at kampagnen løber af stablen inden for det kommende halvår.

Vi er også i gang med at undersøge, hvordan de danske virksomheders seniorpraksis egentlig ser ud. Det vil give os noget ny viden, som vi kan bruge både i forhold til holdningskampagnen og til det videre arbejde.

Vi vil hjælpe virksomheder med at komme i gang med en fornuftig seniorpolitik. Derfor får de et tilbud: Vi stiller 5 timers konsulentbistand til rådighed samt en værktøjskasse, som alle kan hente på nettet. Vi går i gang 1. november i år.

Der er desværre også ledige, for hvem alderen gør, at de har svært ved at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Be-

skæftigelsesrådet har bedt alle AF-regioner om at sætte særligt fokus på ældre ledige i 2005. Og foreløbig ser det ud som om, at de regioner, der arbejder med en særlig jobindsats over for denne gruppe, har gode resultater. Ældre ledige bliver også et fokusområde for AF's indsats i 2006.

Så er der rejst spørgsmål om arbejdsmiljøet. Hvordan har regeringen tænkt sig at forbedre det?

Regeringen har faktisk allerede gjort meget for at forbedre arbejdsmiljøet på landets virksomheder.

Med Arbejdsmiljøreformen har vi fx sikret, at indsatsen bliver koncentreret om de virksomheder, der har problemer med arbejdsmiljøet. Vi har indført et helt nyt rådgivningssystem, som betyder, at dem, der ikke har orden i arbejdsmiljøet, får pligt til at bruge rådgivning. I det gamle BST-system var der kun betalingspligt, ikke brugspligt.

Derudover vil vi hvert år besøge og screene 25.000-30.000 virksomheder. Det er dobbelt så mange besøg som tidligere. Ingen virksomheder kan længere gå og "putte" sig. Vi kommer hele vejen rundt.

Til dato har vi screenet 16.000 virksomheder. I knap 1.700 tilfælde har der været rod i arbejdsmiljøet. De virksomhe-

der ville vi med stor sandsynlighed ikke have fundet, hvis ikke vi havde indført screening. Det er da en kæmpe gevinst for arbejdsmiljøet.

Lad mig – inden jeg slutter af – nævne nogle tal om antallet af personer på overførselsindkomst.

I 2004 var der 900.000 modtagere af overførselsindkomst og det ekskl. folkepensionister. Det svarer til 25,4 pct. af de 18-67-årige. Det er mange.

Det skal dog sammenlignes med en meget høj erhvervsdeltagelse i Danmark.

Det forhold, at vi på den ene side har mange, der modtager overførselsindkomst, og på den anden side har mange, der bidrager gennem erhvervsdeltagelse, er med til at øge ligheden i samfundet.

Fra 2000 til 2004 er antallet af overførselsindkomstmodtagere steget med 40.000 personer. Det skyldes i overvejende grad konjunkturudviklingen, men også en stigning i antallet af efterlønsmodtagere, og at vores barselsregler er blevet populære. Det glæder mig, at nogen tager sig af at udvikle fremtidens arbejdskraft.

I takt med fremgangen i økonomien er ledigheden faldet og beskæftigelsen steget. Den seneste udvikling i antallet af overførselsmodtagere viser også klare tegn på et fald i det samlede antal personer.

Jeg kan i den anledning oplyse, at der er kommet 16.000 flere beskæftigede (fuldtids-)lønmodtagere fra 2. kvartal 2004 til 2. kvartal 2005. Så det går den rette vej.

Men som jeg sagde før, er 900.000 personer på overførselsindkomst alt for mange. Det vil vi ændre på.

Da regeringen kom til, var der 190.000 mennesker, der tjente mindre end en halvtredser om dagen på at arbejde. I dag har vi dog fået det tal ned på 130.000.

Jeg tror, at de fleste er enige, når jeg siger, at det er nu, vi for alvor har chancen for at nedbringe antallet på overførselsindkomster. Vi skal udnytte opsvinget til at få flere i arbejde. Mange virksomheder mangler arbejdskraft. Det er nu, vi har en chance for at få alle ledige ud i job. Det er helt uacceptabelt, at der går ledige ufaglærte rundt samtidig med, at der er mangel på ufaglært arbejdskraft.

Nu må systemet stå sin prøve med hensyn til at levere arbejdskraft. Vi skulle gerne sikre det danske velfærdssamfund – også for vores børn og børnebørn.